ΕΝΟΤΗΤΑ 13: Κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις της βιομηχανικής επανάστασης (σελ. 44-45)

Πληθυσμιακές μεταβολές (σελ. 44)

- Ραγδαία **αύξηση του πληθυσμού** μετά το 1850
- **Μετανάστευση**: 1) εσωτερική: συγκέντρωση εργατών σε πόλεις, 2) εξωτερική: Η.Π.Α. / Καναδάς / Αυστραλία

Κοινωνικοί μετασχηματισμοί (σελ. 44)

- Αριστοκράτες-μεγαλογαιοκτήμονες → Διατηρούν την ισχύ τους στην ανατολική & μεσογειακή Ευρώπη / Στην Αγγλία ασχολούνται με βιομηχανικές επιχειρήσεις / Στη Γαλλία χάνουν σταδιακά την επιρροή τους
- Αστοί → Κυρίαρχη κοινωνική τάξη / Διακρίνονται σε: 1) **Μεγαλοαστούς** (βιομήχανοι, τραπεζίτες, μεγαλέμποροι), 2) **Μεσοαστούς** (βιοτέχνες, ελεύθεροι επαγγελματίες), 3) **Μικροαστούς** (δημόσιοι & ιδιωτικοί υπάλληλοι) / Κυριαρχούν οικονομικά, πολιτικά και πολιτιστικά οι Μεγαλοαστοί
- Αγρότες → Το μεγαλύτερο ποσοστό των Ευρωπαίων / Ζουν σε ασταθείς συνθήκες / Μεταναστεύουν
- Εργάτες → Άνδρες-γυναίκες-παιδιά / Διαρκώς αυξάνονται / Εργάζονται πολλές ώρες (12-16) σε αντίξοες συνθήκες / Δεν αμείβονται καλά / Αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας και πεθαίνουν νέοι

Σοσιαλιστικές θεωρίες (σελ. 44-45)

- Εμφάνιση οικονομικών & πολιτικών θεωριών που προβάλλουν το *κοινωνικό συμφέρον* αντί του ατομικού
- Πρώτοι σοσιαλιστές: **Σαιν Σιμόν, Φουριέ, Όουεν, Μπλαν, Προυντόν** → Οραματίζονται μια ιδανική κοινωνία → **ουτοπικός** (=ανέφικτος) **σοσιαλισμός**
- **Καρλ Μαρξ-Φριντριχ Ένγκελς** → *Κομμουνιστικό Μανιφέστο* (1848) → Προτροπή προς τους εργάτες για κοινωνική επανάσταση
- **Καρλ Μαρξ** → *Το Κεφάλαιο* (1867) → Πρόταση για ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος και δημιουργία ενός νέου συστήματος χωρίς κοινωνικές τάξεις στο οποίο αυτοί που παράγουν (εργάτες) θα είναι και ιδιοκτήτες των μέσων παραγωγής

Η ανάπτυξη του συνδικαλισμού (σελ. 45)

- Οι εργάτες αρχικά αντιδρούν χωρίς οργάνωση για τις αντίξοες συνθήκες εργασίας
- Μετά το 1830 οργανώνονται σε **σωματεία (συνδικάτα)** για την καλύτερη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους (π.χ. λιγότερες ώρες εργασίας [8 ώρες], καλύτερος μισθός, καλύτερες συνθήκες εργασίας, πολιτικά δικαιώματα)
- **Κύριος τρόπος διεκδίκησης** → απεργίες → καταστέλλονται βίαια (π.χ. 01/05/1886 → αιματοχυσία στην απεργία των εργατών του Σικάγο → Καθιέρωση **Πρωτομαγιάς** ως εργατικής εορτής)
- **Επιτεύγματα-κατακτήσεις** συνδικαλιστικού κινήματος έως το 1900: 1) μείωση ωρών εργασίας σε 10, 2) δημιουργία ασφαλιστικών ταμείων, 3) υπογραφή συλλογικών συμβάσεων με τους εργοδότες για τις κατώτερες αμοιβές των εργατών

Η πολιτική οργάνωση των εργατών (σελ. 45)

- Λονδίνο, 1864→ **Πρώτη Διεθνής Ένωση Εργατών** → Διαλύεται λόγω διαφωνιών
- Παρίσι, 1889 → **Δεύτερη Διεθνής** → Συμμετοχή μόνο μαρξιστών
- Δημιουργία διαφόρων σοσιαλιστικών & εργατικών πολιτικών κομμάτων → Διαμόρφωση δύο τάσεων: 1) άνοδος στην εξουσία μέσω εκλογών, 2) άνοδος στην εξουσία με επανάσταση (π.χ. Λένιν στη Ρωσία)

Το κίνημα για τη χειραφέτηση της γυναίκας (σελ. 45)

- Οι γυναίκες εργάζονται & αποκτούν οικονομική ανεξαρτησία → Διεκδικούν τα **πολιτικά** τους δικαιώματα (**δικαίωμα ψήφου & συμμετοχής στην πολιτική**) → π.χ. *Κοινωνική & Πολιτική Ένωση Γυναικών* (1903-Αγγλία) → **Σουφραζέτες** (<suffrage=ψήφος στα γαλλικά)